

Stockholms stads inriktning för EU:s fleråriga budgetram perioden 2028-2034

Initiativärende

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Stockholms stads inriktning för EU:s fleråriga budgetram perioden 2028-2034 godkänns i enlighet med promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Stockholms stads inriktning inför EU:s fleråriga budgetram perioden 2028-2034 används för att framföra Stockholms stads intressen i samband med att den nya långtidsbudgeten förhandlas fram.

Formella och informella diskussioner mellan EU:s institutioner, medlemsstater och intresseorganisationer om hur EU:s fleråriga budgetram ska formas inför perioden 2028-2034 har intensifierats sedan EU-kommissionen presenterade resultatet av sin halvtidsöversyn av långtidsbudgeten för nuvarande programperiod. I syfte att säkerställa de bästa förutsättningarna för Stockholms stad att ta del av EU:s finansieringsramverk och påverka EU:s långsiktiga prioriteringar i enlighet med de prioriterade områdena enligt Inriktning för Stockholms stads påverkans- och bevakningsarbete gentemot EU:s institutioner år 2024, dnr KS 2023/1415, under kommande period behöver stadens övergripande inriktning i frågan om utformningen av EU:s fleråriga budgetram formuleras i ett så tidigt skeende som möjligt. Ärendet redogör för förslag till denna positionering.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag anser att utformningen av EU:s kommande långtidsbudget är strategiskt viktig för staden och dess verksamheter. Stockholms stad ska verka för att EU:s beslut fattas nära medborgarna, att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd samt att EU blir

så socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart, samt demokratiskt och innovativt som möjligt. Staden ska inrikta sina påverkansinsatser på EU-förslag som kan verka begränsande eller möjliggörande för stadens utveckling. Ett tydligt exempel är att Stockholms stad ligger i framkant när det kommer till klimat- och miljöfrågor och vi ska fortsätta att visa ledarskap inom området och sprida vårt arbete. Det är därför viktigt att arbetet med EU:s fleråriga budgetram genomsyras av städers allt mer avgörande roll i arbetet med klimatomställningen.

Det är också viktigt att staden är en aktiv part när det kommer till att söka EU-finansiering som utgör en möjlighet för stadens nämnder och bolagsstyrelser att initiera strategiska utvecklingsinsatser. Stadens positionering i långtidsbudgeten blir således viktig för att fortsatt kunna påverka möjligheten till finansiering och inriktning för EU-medel.

Stockholm den 17 april 2024

Karin Wanngård

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis bifall borgarrådsberedningens förslag
2. Därutöver anföra följande:

Yttrandet ska kompletteras med följande tillägg om att staden aktivt ska motverka en höjd medlemsavgift för Sverige:

- Stockholm stad ska aktivt framhålla budgetrestriktivitet och säkerställa att nya åtaganden inte utgör ökade kostnader för skattebetalarna i Stockholm stad.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Europa behövs för freden, friheten och klimatet. EU:s kommande långtidsbudget (MFF) är strategiskt viktig för Stockholm och Stockholm behöver engagera sig mer i arbetet i Europa.

Det är bra att staden ska verka för att EU:s beslut fattas nära medborgarna, att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd samt att EU blir så socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart, samt demokratiskt och innovativt som möjligt.

Däremot borde Stockholms stad rika mer arbete i att långtidsbudgeten får verktyg att få andra regioner att bli mer klimatvänliga. Vi vill se ett klimatlås på EU:s budget, likt det så kallade demokratilåset. Ett klimatlås behövs för att säkerställa att medlemsländer fullföljer sina

klimatåtaganden. Inga europeiska skattebetalares pengar ska gå till fossilindustrin, och vi måste säkerställa att EU:s budget inte längre bidrar till sådan finansiering. Det är det gröna som ska utvecklas. Centerpartiet vill se en dubblerad budget för EU:s energisamarbete för att möjliggöra utbyggnad av det europeiska elnätet, något som kan stärka även Stockholms energiförsörjning.

Centerpartiet var en stark röst för införandet av demokratilåset på EU:s budget. Med demokratilås menas den mekanism som gör det möjligt att strypa EU-stöd till länder som inte respekterar rättsstatens principer. Det är bra att mekanismen också har omsatts i praktik, men fortfarande lyckas länderna i fråga komma runt demokratilåset genom att lägga in veton i andra sakfrågor.

Sverige, Stockholm och EU gemensamt behöver ytterligare förstärka det humanitära och militära stödet till Ukraina. Därför anser vi att Stockholms stads inriktning för EUs fleråriga budgetram perioden 2028-2034 behöver inkludera ett ökat stöd till Ukraina.

Ersätтарыttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

1. Att delvis godkänna förslag till beslut,
2. Att därutöver anföra följande

Kristdemokraterna anser att EU:s budget, och dit tillhörande sammanhållningspolitik, behöver renodlas till att bli mer ändamålsenlig för unionens syfte. Den gemensamma politiken bör komplettera – aldrig ersätta – den politik som lämpar sig bäst på nationell eller lokal nivå.

Vi anser att unionen spelar en oerhört viktig roll för fred, frihet och rättigheter både inom och utom vår gemenskap. Politikområden som inte kan lösas på nationell eller lokal nivå ska hanteras gemensamt; det gäller framförallt klimat, utrikespolitik, handel och fri rörlighet mellan medlemsstaterna.

Kristdemokraterna anser däremot att nationella frågor som familjepolitik, arbetsmarknad, socialpolitik och välfärdsfrågor inte lämpar sig för överstatlig styrning eller finansiering. Alternativet är en successivt minskad rådighet över denna politik samt ökad risk för inrättandet av EU-skatter för att finansiera detta. Vi delar därför inte vänsterstyrets syn på socialfonden som en prioriterad del av sammanhållningspolitiken då medel för bl.a. arbetsmarknadsinsatser och social inkludering är en kommunal angelägenhet, inte en europeisk sådan. Vi delar däremot stadens ambition att värna och belysa storstadsregionernas roll för ökad global konkurrenskraft samt att värna flernivåstyret och partnerskapsprincipen.

Ärendet

Ärendet tydliggör stadens övergripande ståndpunkter om EU:s kommande långtidsbudget för att användas som underlag i kommande diskussioner, vilka kommer intensifieras under de närmsta åren på regional, nationell och europeisk nivå.

Förhandlingarna om kommande långtidsbudget påverkas av det geopolitiska läget, där Rysslands anfallskrig mot Ukraina destabiliserar kontinenten och till följd sker parallella diskussioner om EU:s utvidgning med såväl Ukraina som Moldavien, Albanien, Serbien, Montenegro och Nordmakedonien. Följaktligen sker även diskussioner om intensifierade försvarssatsningar på EU-nivå.

På grund av detta läge bör staden därför tidigt positionera sig för att få in relevanta inspel till framtagandet av nästa långtidsbudget.

År 2050 kommer 80 procent av Europas befolkning att leva i städer.¹ Städernas roll och det urbana perspektivet blir därför allt mer viktigt inom EU. Städer är ofta föregångare inom den rättvisa klimatomställningen² och har således unika perspektiv i att identifiera, förstå och lösa utmaningar, både som industrihubbar och kompetens- och innovationsdrivande aktörer. Städer och storstadsregioner kan accelerera EU:s strävan efter ökad global konkurrenskraft, grön och digital omställning samt globalt oberoende försörjningskedjor.

EU:s regionalpolitik bygger kapacitet underifrån på lokal och regional nivå, vilket bidrar till globalt starka värdekedjor i EU och ett konkurrenskraftigt Europa. Samtidigt som sammanhållningspolitikens genomförande bör bygga på långsiktighet och regionala prioriteringar behövs möjlighet till flexibilitet för att kunna bemöta oförutsedda omständigheter och kriser, där storstadsregionernas kommuner varit centrala aktörer när EU hanterat kriser de senaste åren, exempelvis covid 19-pandemin och ett mottagande av flyktingar från Ukraina.

För att uppnå de långsiktiga målen för EU:s prioriteringar är jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv nödvändiga att införliva inom framtida långtidsbudget.

Sammanhållningspolitikens implementering värnar om flernivåstyrelse och en partnerskapsprincip som möjliggör att beslut om medel tas så nära medborgarna som möjligt och med de regionala och lokala utmaningarna som styrmedel och ger utrymme att särskilt stödja stadsutveckling.

I enlighet med stadens EU-policy (KS 2021/216) ska staden verka för att EU:s beslut fattas så nära medborgarna som möjligt, att EU:s politik är väl avvägd och väl underbyggd samt att EU blir så socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart, samt demokratiskt och innovativt som möjligt. Policyn klargör också att staden ska inrikta

---

¹ [Särskild rapport 24/2023: Smarta städer | European Court of Auditors \(europa.eu\)](#)

² [Climate-neutrality by 2030: Ten cities awarded Label \(europa.eu\)](#)

sina påverkansinsatser på EU-förslag som kan verka begränsande eller möjliggörande för stadens utveckling.

Därtill är staden en aktiv part när det kommer till att söka EU-finansiering som utgör möjligheter för nämnder och bolagsstyrelser att initiera nödvändiga strategiska utvecklingsinsatser. Utformningen av EU:s kommande långtidsbudget är därmed strategiskt viktig för staden och dess verksamheter.

Staden erhåller merparten av sin EU-externa finansiering från den Europeiska regionala utvecklingsfonden, den Europeiska socialfonden samt Horisont Europa, och det är således dessa program och fonder som det övergripande påverkansarbetet avseende framtida finansiering främst bör riktas mot.

Långtidsbudgetens framtida utformning omsätter EU:s politiska prioriteringar i siffror och avgör därmed stadens tillgång till EU-finansiering under sjuårsperioden 2028-2034. Långtidsbudgeten sätter också ramverket för stadens prioriterade områden, så som inom den rättvisa hållbara omställningen. Att det på EU-nivå sätts en ambitiös agenda som ligger i linje med stadens egna mål och värderingar är av stor betydelse.

Stockholms stad är med sina mångsidiga styrkor och höga målsättningar en attraktiv plats för att bedriva och verka för framstående forskning, tech-kluster, start-up-hubbar och uppskalningsföretag. Med stöd från EU:s fonder och program ges staden förutsättning att förbli en ledande, innovativ och hållbar aktör som kan bidra till EU:s globala konkurrenskraft såväl som oberoende försörjningskedjor. EU kan verka som språngbräda till omställningen för både industri och näringsliv vilket i förlängningen innebär bättre förutsättningar för den hållbara omställningen i staden. De långsiktiga målen bör även inkludera förutsättningar för att öka jämställdheten i EU:s medlemsländer och integreras i såväl fonder som program.

Stockholms stad föreslås anta följande övergripande inriktning i diskussioner om EU:s fleråriga budgetram perioden 2028-2034:

- Kommande långtidsbudget behöver prioritera investeringar till program och fonder som inkorporerar välfärdssatsningar.
- Det urbana perspektivet behöver genomsyra långtidsbudgeten och städens unika roll som industrihubbar och kompetens- och innovationsdrivande aktörer bejakas.
- Framtida sammanhållningspolitik bör säkerställa att EU:s samtliga lokala och regionala aktörer ges goda förutsättningar att ta del av dess fonder samt att den bör innehålla öronmärkning för bland annat främjande av hållbar stadsutveckling.
- Sammanhållningspolitiken bör behålla en tillräcklig grad av flexibilitet för att göra framtida program mer lyhörda för förändrade territoriella behov och

oförutsedda omständigheter som kräver snabb omställning, utan att kompromissa med dess strukturella och långsiktiga mål.

- Inom sammanhållningspolitik bör fokus framåt fortsatt ligga på flernivåstyrelse och partnerskapsprincipen, vilket möjliggör lokal och regional administrering av EU-medel för mest nytta för utdelade medel.
- Kommande ramprogram för EU:s forskning och innovation, bör värna om den offentliga sektorns delaktighet i ramprogrammet.
- Genom att prioritera mobilisering och aktivering av offentliga aktörer, som mottagare av projektmedel och som testbäddar för forskning och innovation, så kan EU:s ramprogram för forskning och innovation skapa verklig och bestående effekt genom att öka samhällets upptag av nya lösningar och metoder.
- Vid nödvändiga accelererade satsningar på europeiska försvarsinsatser bör övriga budgetposter användas med större spets och skärpa för att inte bromsa in essentiella satsningar som fortsatt krävs inom andra områden.
- EU:s kommande långtidsbudget behöver ha en ambitiös agenda för Europas rättvisa hållbara omställning som ligger i linje med, och blir en hävstång för, stadens egna mål och värderingar.
- Städer är en av de arenor där klimat- och miljöinsatser behövs som mest för att kunna åstadkomma en rättvis, grön omställning. Därtill krävs ett tydligare stöd vid implementering av åtgärder samt en ökad kompetensförsörjning och effektiv medborgardialog för att säkerställa medborgares medverkan i omställningsarbetet.
- Även i fråga om energiomställning finns det anledning att inkludera stadens unika perspektiv. I städer är behovet stort av att uppnå lågutsläpp och energieffektiviseringar, framförallt i bostadssektorn. Därtill behövs satsningar på både hållbar koldioxidavskiljning och lagring.
- Samtidigt behöver samtliga delar av transportsektorn, både land-, havs- och flygbaserade transporteringsalternativ, transformeras. En infrastruktur för ökad elektrifiering, framtagande av nya biobaserade bränslen, urbana mobilitetslösningar och satsningar på järnvägen är centrala för att nå EU:s mål om klimatneutralitet.
- Den gröna omställningen är starkt sammankopplad till den digitala omställningen. Utöver tydliga synergier krävs även en fortsatt harmonisering

av befintlig lagstiftning och att kostsamma och svårimplementerade processer för offentliga aktörer i största mån undviks.

- Långtidsbudgeten behöver genomgående genomsyras av jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv och ses som ett nödvändigt verktyg för att uppnå de långsiktiga målen för EU:s prioriteringar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 mars 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad bör med stark förmåga påverka de förslag som läggs av EU-kommissionen och gemensamt beslutas med övriga medlemsstater och Europaparlamentet i gynnsam riktning. Förslagen kan i förlängningen möjliggöra eller sätta hinder för stadens utveckling och möjligheter att nå uppsatta mål. EU:s fleråriga budgetram sätter prioriteringarna och de finansiella ramarna för EU:s olika politikområden, inklusive dess fonder och program - medel som ger ett betydande och viktigt tillskott till stadens utvecklings- och innovationsarbete.

I samband med att den nya långtidsbudgeten förhandlas fram bör Stockholms stads intressen i god tid framföras. Därmed behöver en övergripande inriktning tas i syfte att säkerställa de bästa förutsättningar för Stockholms stad att ta del av EU:s finansieringsramverk och påverka EU:s långsiktiga prioriteringar under kommande period.

Föreslagen inriktning är väl i linje med kommunfullmäktiges övergripande mål om ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd, en rättvis klimatomställning med målet om fossilfrihet och med en stabil och hållbar ekonomi.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar Stockholms stads inriktning för EU:s fleråriga budgetram perioden 2028-2034.